
พระไตรปิฎกในการแพทย์ไทยปัจจุบัน

ไพโรจน์ วิฑูรณิชนิชย์

อารยธรรมทางการแพทย์ของมนุษย์ได้เจริญก้าวหน้ามากมาย ผ่านเวลาหลายร้อยหลายพันปี จนถึงบัดนี้ โดยเฉพาะในโลกยุคโลกาภิวัตน์ การพัฒนาทางวิทยาการแพทย์เจริญรุดหน้าในด้านเทคโนโลยี แต่แพทย์ก็ยังไม่พ้นจากปัญหาการดูแลรักษาผู้ป่วย ผลที่สุดความทุกข์และความขัดแย้งในประโยชน์ ก็ยังเกิดต่อเนื่องกันมา โดยเฉพาะในเวลานี้ของประเทศไทย ปัญหาสังคมไทยได้สะสมมาจนกระบวนการจัดการซับซ้อน ยุ่งยาก จ่ายแพง บำบัดรักษายาก นอกจากนี้มนุษย์ด้วยกัน ก็ยังสร้างโลกที่ตกลงกันยาก เกิดภาวะสงครามทำลายชีวิตและสุขภาพกันตลอดเวลา

แพทย์มีความหวังจะแสวงหาความพ้นทุกข์ โดยสร้างการควบคุมจากระบบจริยธรรมของลัทธิ และใช้หลักธรรมจากศาสนาต่าง ๆ เพื่อจะแสวงหาวิธีการจัดการ มาช่วยแก้ไขปัญหเหล่านี้ แต่ลัทธิศาสนาโดยทั่วไปได้มอบให้เพียงบทบัญญัติ และคำสั่งบังคับต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่มีมนุษย์รวมถึงแพทย์ต้องปฏิบัติตามด้วยศรัทธา เพื่อให้แพทย์พ้นจากปัญหาในตัวตนเอง เป็นต้นว่า ปัญหาระหว่างแพทย์ด้วยกันเอง ปัญหาแพทย์กับผู้เจ็บไข้ ญาติ และปัญหาแพทย์กับสังคม บัดนี้แพทย์ไทยจำนวนมากได้พยายามศึกษาพระพุทธศาสนาตามพุทธพจน์ในพระไตรปิฎกบาลี เนื่องจากแพทย์จำนวนหนึ่งมีความเชื่อว่า พระไตรปิฎกมีลักษณะพิเศษเป็นเอกลักษณ์ ที่สอนระบบจริยธรรมแห่งการพัฒนาตัวตนของแพทย์ ให้หลุดพ้นจากปัญหาทั้งหลาย สู่วิถีความเป็นอิสระที่แท้จริงได้ โดยไม่ต้องไปขึ้นต่ออำนาจบงการจากภายนอก หรือไปขึ้นต่อการลงโทษ และการให้รางวัลจากอำนาจที่เชื่อว่าอยู่เหนือธรรมชาติ

แพทย์ไทยยุคโลกาภิวัตน์ได้เจริญมาถึงระดับหนึ่ง ที่พอจะเชื่อถือได้ว่าเป็นจุดสูงสุดทางการแพทย์ของประเทศไทยท่ามกลางอารยธรรมการแพทย์โลก และ ณ จุดนี้อารยธรรมการแพทย์โลกได้นำปัญหาที่เป็นความทุกข์ครบทุกด้าน มามอบให้แก่แพทย์ไทยและคนไทย กล่าวคือ ปัญหาเวชปฏิบัติ มีกติกากฎเกณฑ์ และกฎหมาย เพิ่มขึ้นมากมาย เป็นต้นว่า ปัญหาการกล่าวหาและฟ้องร้องแพทย์ ที่สังคมสร้างให้กับวงการแพทย์ รวมทั้งปัญหาชีวิตครอบครัวทั้งของแพทย์เองและผู้เจ็บไข้

ด้วยปรัชญาพร้อมหลักปฏิบัติทางการแพทย์ ได้นำพากิจการแพทย์เข้าสู่ยุคที่เรียกกันว่า อารยธรรมที่เจริญ สิ่งเหล่านี้ที่สังคมบัญญัติได้ส่งมอบปัญหาทางโลก ที่พอกพาบปัญหาชีวิตที่เป็นความทุกข์ให้แก่แพทย์ไทย และวงการแพทย์ไทยได้อย่างครบถ้วน แต่น่าประหลาดใจที่อารยธรรมที่สังคมบัญญัติ ไม่มีความสามารถที่จะนำแพทย์ไทย และวงการแพทย์ไทยให้หลุดพ้นจากปวงทุกข์แห่งปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ได้เลย

ด้วยเหตุปัจจัยที่ก่อผลให้ปรากฏดังกล่าวแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการเอาใจใส่ต่อความคิดที่ถูกต้อง คัดด้วยเหตุปัจจัย และตรงจริง แพทย์ไทยร่วมสมัยจำนวนมากได้เริ่มมองเห็นว่า หลักธรรมในพระไตรปิฎก น่าจะเป็นคำตอบสำหรับปลดปล่อยปัญหาทุกปัญหาดังกล่าวข้างต้นของแพทย์ไทยได้

พระไตรปิฎกจึงเป็นแหล่งการศึกษาอันอุดมสมบูรณ์ที่น่าเรียนรู้ เพื่อปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบและปฏิบัติจริงในกิจการแพทย์ไทยตลอดไป

J Med Assoc Thai 2004; 87(Suppl 3): S235

Correspondence to : Witonpanich P, Department of Obstetrics and Gynecology, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand.